

Cecilie Selvik og John Harald Valle
Hopsdalsvegen 33
5915 HJELMÅS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øistein Aasland, 5557 2322

Avgjørelse i klagesak etter frilufsloven - Pålegg om å fjerne skilt med påskrift – gnr. 194, bnr. 48 Mundal i Alver kommune

Statsforvalteren i Vestland stadfester Alver kommune sitt vedtak med pålegg om å fjerne skilt med påskrift «IKKJE EIN TURSTI Frilufsparagrafen 3a». Vedtaket er hjemlet i frilufsloven § 40 om fjerning av ulovlige byggverk og skilt til hinder for lovlig ferdsel.

Skiltet er å regne som ulovlig etter § 13 (Ulovlig stengsler eller forbudsskilt).

Klagen fra eier av gnr. 194, bnr. 48 er ikke tatt til følge.

Vi viser til brev fra Alver kommune, datert den 11. oktober 2021, med oversendelse av klage på vedtak om fjerning av ulovlig oppsatt skilt på gnr. 194, bnr. 48 – Mundal i Alver kommune.

Alver kommune fattet vedtak om fjerning av skilt etter frilufsloven den 23. juni 2021. Eierne av gnr. 194, bnr. 48 sendte inn en klage til Alver kommune den 1. juli 2021. Klagen er dermed levert innen klagefristen på tre uker.

Saksbehandler hos Statsforvalteren i Vestland var på befaring på stedet den 21. desember 2021. Av omsyn til covid-19 og gjeldende smittevernråd, var hverken klager eller kommunen til stede under befaringsen. Dette var avklart med partene på forhånd.

Vi viser ellers til saksdokumentene. Vi beklager at vi ikke har fått behandlet denne saken før nå.

Bakgrunn

Grunneier av gnr. 194, bnr. 48 tok i mars 2021 kontakt med kulturkontoret i Alver kommune med spørsmål om de kunne nekte folk å gå over tunet, fordi de opplevde at turgåere kom tett på og på grunn av en del uheldige episoder. Kulturavdelinga opplyste da på generelt grunnlag om hva som stod i frilufsloven om dette, og informerte også om at det kunne være gamle, tinglyste ferdselsretter eller hevd på ferdselsrett over eiendommen. Grunneier har på bakgrunn av denne samtalen satt opp et skilt som sier at dette er en privat veg og ikke en tursti og viser til § 3a i frilufsloven.

I ettertid kom det klager fra flere personer i nærområdet, som mener at de har ferdselsrett over eiendommen på grunn av gamle, tinglyste retter på den såkalte Rindavegen, som blant annet var sjøvegen fra Hopsdal til nausta. Veggen skal også ha blitt benyttet som skoleveg for barna i bygda. Naboer opplyser også at den opprinnelige traséen for Rindavegen over gnr. 194, bnr. 48 ble sperret av grunneier for noen år siden, og at de da fikk beskjed av grunneier at de kunne benytte den aktuelle veggen istedenfor den gamle traséen som går tett inntil huset på den andre siden og gjennom hagen. Naboer mener derfor at de har rett til å ferdes på denne veggen uavhengig av om allemannsretten gjeld.

Kommunen sin behandling av saken

Skiltet som var satt opp viser til § 3a i friluftsløven, og kommunen sin saksbehandling skulle belyse om dette skiltet er lovlig satt opp, eller om det må karakteriseres som et ulovlig stengsel eller forbudsskilt etter § 13 i friluftsløven. Kulturavdelinga, sammen med kommuneadvokaten, gjennomførte en synfaring på stedet den 7. juni 2021.

Den 23. juni 2021 skrev Alver kommune et brev der de fattet vedtak om at skiltet om privat veg på gnr. 194, bnr. 48 måtte fjernes. Dette vedtaket ble hjemlet i friluftsløven § 40 andre ledd. Det ble vist til at dette var et enkeltvedtak som kan påklages.

I saksutredningen viser kommunen til friluftsløven § 3a første ledd, der det kommer fram at det på veg eller opparbeidet sti som fører til utmark er lovlig med ferdsel til fots og med ride- eller kløvhest, tråsykkel, kjelke eller liknende, med unntak av organisert aktivitet som sykkelløp og rideklubbaktivitet. Vilkåret for slik ferdsel er videre at ferdselen kan skje uten å passere gjennom gårds plass eller over en hustomt (omfatter den private sonen rundt boligen) og uten *«på annen måte å være til utilbørlig fortrenghet eller ulempe for eier eller bruker»*. Etter friluftsløven § 3a tredje ledd kan en eier eller bruker likevel forby slik ferdsel dersom ferdselen *«er egnet til å volde nevneverdig skade»*.

Den aktuelle veggen starter fra kommunal veg og går opp mot utmark, og er dermed omfattet av friluftsløven § 3a, slik at allmennheten har lovlig tilgang til å benytte denne veggen i innmark for å komme til utmark. Denne ferdselen kan skje hele året, hvis ferdselen kan skje uten å passere gjennom gårds plass eller over hustomt eller uten annen måte å være til utilbørlig fortrenghet eller ulempe for eier eller bruker.

Gjennom rettspraksis er hustomt presisert til å omfatte den private sonen rundt boligen. Den aktuelle veggen er klart adskilt fra hus og hage med mur og gjerde, og det er dermed et tydelig skille mellom veggen og den private sonen rundt huset. Det synes klart at ferdsel på denne veggen ikke kan regnes å være til *«utilbørlig fortrenghet eller ulempe»* for eier, eller er egnet til å *«volde nevneverdig skade»*. Friluftsløven § 13 sier at *«Uten særskilt hjemmel er det ikke tillatt å sette opp skilt eller på annen måte kunngjøre forbud mot ferdsel, opphold, bading eller høsting som er tillatt i denne lov.»*

Det ble ikke gitt noen frist for å fjerne skiltet.

Klagen

Cecilie Selvik og John Harald Valle, eiere av gnr. 194, bnr. 48, klaget den 1. juli 2021 på vedtaket om fjerning av skilt etter friluftsløven fattet av Alver kommune den 23. juni 2021.

Klager viser til at de finner det merkelig at kommunen kan ta en slik avgjørelse, uten å høre deres side av saken. Og at de hadde fått «råd» fra kommunen om at det var OK å sette opp et skilt, og at de kunne henwise til friluftsløven § 3a.

I klagen blir det også vist til uheldige episoder der turgåere og hunder har vært involvert.

- Folk parkerer i vår oppkjørsel, og vi har opplevd å bli sperret inne på vår egen eiendom.
- Vi har kommet over turgåere, som har "søkt" ly i garasjen vår. Fant også en unge sittende på trappen til bobilen vår, som står parkert her.
- Turgåere med hunder, lar hundene sin avføring ligge igjen på tunet vårt.
- Og veien vår fører direkte til innmark, og ikke utmark, som dere skriver.
- Vi holder på å lage oss en uteplass med grill og jaccusi, ovenfor garasjen vår, og vi ønsker ikke turgåere velkommen oppi verken maten eller jaccusien vår. Dette vil bli kloss opp i veien.
- Turgåere glaner og vi klarer ikke bruke den siden av huset pga dette.
- Nabodamen har hatt ubehag med flere som står og ser på henne, på hennes solpass.
- Vi har hund, og får kjeft av noen turgåere, fordi vi har vår egen hund løs på vår egen tomt. Dette vil vi ha oss frabedt.

Kommunen sin behandling av klagen

Alver kommune behandlet klagen på vedtaket av 23. juni 2021, i brev datert 11. oktober 2021. Kulturavdelinga og landbrukskontoret var på ny synfaring den 11. september 2021 sammen med grunneier. Administrasjonen mente fortsatt at vegen ikke går over hustomt slik begrepet blir brukt i rettspraksis. Den aktuelle vegen går rett over i det som er registrert som skog inkludert myr i gardskart fra NIBIO. Landbrukskontoret stadfester også at vegen går over i utmark allerede ved grensen mellom gnr. 194, bnr. 48 og gnr. 194, bnr. 5. Kommunen står derfor fast på at den aktuelle vegen går til utmark, og ikke til innmark slik det blir hevdet i klagen.

Administrasjonen har forståelse for at grunneier opplever episoder som beskrevet i klagen som uheldige. De påpeker at det er en kjent problemstilling mange steder at ikke alle turgåere tar de hensyn de skal verken til natur og dyreliv, andre turgåere eller grunneiere. At enkelte personer ikke oppfører seg slik de bør, tilsier likevel ikke at allmenheten skal miste sin ferdselsrett.

Til slutt i brevet av 11. oktober 2021 konkluderer administrasjonen med at det ikke hadde kommet fram nye moment i klagen, som gjør at vedtaket datert 23. juni 2021 bør endres. Klagen ble derfor sendt Statsforvalteren i Vestland for klagebehandling.

Statsforvalteren sin vurdering

Statsforvalteren kan som klageinstans prøve alle sider av saken, og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34. Under klagebehandlingen har Statsforvalteren samme kompetanse som kommunen etter friluftsløven.

Statsforvalteren i Vestland var på befaring på stedet den 21. desember 2021, i tillegg mener vi å ha god innsikt i saken gjennom saksdokumentene, kart, flyfoto og bilder. Statsforvalteren mener at den omstridte vegen er å regne som en veg i innmark som går til utmark, og at dermed allmenheten har ferdselsrett på denne vegen hvis ferdselen kan skje uten å passere gjennom gårds plass eller over hustomt (omfatter den private sonen rundt boligen), eller uten på annen måte å være til utilbørlig fortrensel eller ulempe for eier eller bruker.

Etter en alminnelig språklig forståelse og rettspraksis er gårds plass et åpent område i tilknytning til inngangsparti ved bolig eller plass mellom boliger eller andre bygninger. Vi er enige i kommunen sin vurdering om at vegen er klart adskilt fra hus og hage med mur og gjerde, og at det dermed er tydelig skille mellom vegen og den private sonen rundt huset.

Utilbørlighetsvurderingen må forstås i lys av den alminnelige hensynsregelen i friluftsløven § 11. Statsforvalteren kan ikke se at vanlig ferdsel på vegen over gnr. 194, bnr. 48 er til utilbørlig fortrensel av eier sine interesser, selv om det vises til episoder der eier mener det har oppstått

uheldige eller ubehagelige situasjoner. Dette skal ikke være grunnlag nok for å kunne stenge alle ute fra et område der allmenheten har en ferdselsrett. Det framkommer av friluftsløvsloven § 11 hvordan allmenheten skal opptre, når de utøver sin ferdselsrett. *«Enhver som ferdes eller oppholder seg på annen manns grunn eller på sjøen utenfor, skal opptre hensynsfullt og varsomt for ikke å volde skade eller ulempe for eier, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade. Han plikter å se etter at han ikke etterlater seg stedet i en tilstand som kan virke skjæmmende eller føre til skade eller ulempe for noen. Grunnens eier eller bruker har rett til å vise bort folk som opptre hensynsløst eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigete interesser for skade eller ulempe.»*

I klagen blir det vist til at det er mange andre muligheter å komme seg oppover Hopsdal. Statsforvalteren tillegger ikke alternative tilkomster særlig vekt siden vi har vurdert at allmenheten har en lovlig ferdselsrett på veien over gnr. 194, bnr. 48. Som vurderingene over viser, så kan ferdselen skje uten å passere gjennom gårdsplass eller over den private sonen rundt huset og uten på annen måte å være til utilbørlig fortrengsel eller ulempe for eier eller bruker, og da skal ikke ferdselen styres andres steder bare fordi det fins alternative tilkomster.

Når det gjelder ulovlig parkering på gnr. 194, bnr. 48, så er ikke dette noe som styres av friluftsløvsloven. Statsforvalteren har derfor ingen innvending mot at det blir skiltet at det er parkering forbudt langs den private vegen.

Statsforvalteren konkluderer med at vegen er åpen for allmenferdsel til fots, og det vil være ulovlig å sette opp skilt som kunngjør at det er forbud mot å ferdes der til fots eller annen måte som er definert i friluftsløvsloven.

Vedtak

Statsforvalteren i Vestland stadfester Alver kommune sitt vedtak med pålegg om å fjerne skilt med påskrift «IKKJE EIN TURSTI Friluftsparagrafen 3a». Vedtaket er hjemlet i friluftsløvsloven § 40 om fjerning av ulovlige byggverk / skilt til hinder for lovlig ferdsel.

Skiltet er å regne som ulovlig etter § 13 (Ulovlige stengsler eller forbudsskilt). Det settes en frist til den 31. januar 2022 på å få fjernet dette skiltet.

Klagen fra eier av gnr. 194, bnr. 48 er ikke tatt til følge.

Statsforvalteren sitt vedtak er endelig og kan ikke påklages videre.

Med hilsen

Kjell Kvingedal
miljødirektør

Eline Orheim
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Alver kommune Postboks 4 5906 FREKHAUG